

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою університету,
протокол № 4 від 25.10.2016 р.
уведене в дію наказом ректора
№236-р від 31.10.2016 р.

*Із змінами і доповненнями,
затвердженими*

Вченою радою університету,
протокол № 9 від 23.01.2024 р.,
уведене в дію наказом ректора
№21-р. від 23.01.2024 р.

Із змінами, затвердженими

Вченою радою університету,
протокол № 7 від 17.02.2025 р.,
уведене в дію наказом ректора
№49 від 17.02.2025 р.

Із змінами, затвердженими

Вченою радою університету,
протокол № 19 від 30.06.2026 р.,

уведене в дію наказом ректора
№ 247 від 30.06.2026 р.

Ректор

Богдан БУЯК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Тернопіль 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (далі Положення) – визначити організаційно-методичні орієнтири для застосування у Тернопільському національному педагогічному університеті (далі ТНПУ, Університет) універсальної технології оцінювання за 100-бальною шкалою Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) як основи моніторингу якості освіти здобувача вищої освіти.

1.2. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства, нормативних актів Міністерства освіти і науки України, Статуту університету та інших документів, що регламентують організацію освітнього процесу.

1.3. Використання Положення покликане сприяти об'єктивності й прозорості в оцінюванні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на основі єдиної орієнтовної моделі з урахуванням обсягу й складності кожної навчальної дисципліни та специфіки інших форм підготовки.

На основі Положення кафедри, науково-методичні комісії факультетів розробляють свої рекомендації щодо критеріїв та засобів оцінювання успішності з окремих навчальних дисциплін чи циклів дисциплін з урахуванням специфіки їх змісту та структури.

2. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти проводиться під час контрольних заходів, які підпорядковані здійсненню внутрішнього і зовнішнього контролю.

Внутрішній контроль навчальних досягнень (успішності) здобувачів вищої освіти проводиться відповідно до навчальних планів, розроблених на підставі освітніх програм для кожної спеціальності, робочих програм навчальних дисциплін, графіків контролю працівниками університету – викладачами навчальних дисциплін, завідувачами кафедр, деканатами, працівниками навчально-наукового центру організації освітнього процесу, навчально-наукового центру якості освіти, відділу докторантури та аспірантури або іншими відповідальними особами.

Зовнішній контроль навчальних досягнень (успішності) здобувачів вищої освіти здійснюється в період акредитаційних експертиз Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також під час інспекційних перевірок, зовнішнього моніторингу якості освіти незалежними асоціаціями.

2.1. Основні види внутрішнього контролю

Основними видами внутрішнього контролю є поточний, проміжний (модульний) та підсумковий (семестровий) контроль, а також проміжна атестація.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу та сформованості в нього практичних умінь і навичок з окремих тем, завдань, винесених на самостійну (позааудиторну) роботу, індивідуальних завдань, тощо.

Поточний контроль може проводитись у формах усного, письмового або письмово-усного експрес-контролю чи комп'ютерного тестування, колоквіуму, захисту лабораторних робіт, оцінювання виступів на семінарських заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо, як під час навчальних занять, так і самостійної роботи, зокрема

з використанням платформи дистанційного навчання Moodle.

Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти в результаті поточного контролю, виставляються викладачами у журналі академічної групи, який є відкритим для ознайомлення всіх учасників освітнього процесу та виконання завдань, винесених на самостійну (позааудиторну) роботу.

Проміжний (модульний) контроль проводиться після вивчення логічно завершеної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни у вигляді контрольних робіт, комп'ютерного тестування, індивідуальних та колективних завдань тощо. Модульний контроль є обов'язковим з навчальних дисциплін, які завершуються екзаменом.

Графік модульного контролю затверджується на початку семестру деканом факультету, вноситься в електронну мережу університету UA Бюджет та оприлюднюється на офіційному сайті університету (факультету) в розділі «Інформаційний портал», дошках оголошень тощо.

Оцінки модульного контролю відображаються у журналі академічної групи та вносяться викладачем у відповідну відомість, їх достовірність засвідчується підписом викладача. Модульний контроль супроводжується електронною реєстрацією результатів у системі UA Бюджет.

Підсумковий (семестровий) контроль проводять у формі екзамену, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни за накопичувальною системою у терміни, встановлені Графіком навчального процесу.

Екзамени проводяться з метою оцінювання предметних компетентностей здобувачів вищої освіти, здатності використовувати набуті знання для вирішення практичних завдань.

Заліки є формою перевірки успішності виконання лабораторних і практичних робіт, засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з окремих тем навчальних дисциплін. Заліки зараховуються за результатами поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти впродовж семестру на останньому академічному занятті.

Диференційовані заліки в ТНПУ передбачені з курсових робіт та за педагогічну і виробничу практики. Вони виставляються на підставі суми оцінок за курсову роботу / види робіт під час практики та оцінок за захист курсової роботи / практики перед комісією, що створюється кафедрою у складі не менше двох науково-педагогічних працівників з обов'язковою участю безпосереднього керівника курсової роботи чи практики. Кількість балів за захист курсової роботи, звіт практики не повинна перевищувати 1/5 (20 балів ЄКТС) сумарної оцінки за виконання цих видів навчальної роботи.

2.2. Критерії оцінювання навчальних результатів

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначають робочі навчальні програми.

На етапах модульного та підсумкового оцінювання застосовується сумарне оцінювання, за якого оцінка змістового модуля або підсумкова оцінка утворюється як сума балів за всі види поточної навчальної діяльності (лабораторні роботи, розв'язування задач, активність на семінарських заняттях, виконання проєктів, ІНДЗ, проведення залікових уроків, виховних заходів, позаурочної навчальної діяльності під час педагогічної практики тощо).

Для контрольних-оцінних цілей використовуються такі шкали:

100-бальна шкала ЄКТС – 100 балів відповідають 100% сумарної семестрової оцінки з навчальної дисципліни (оцінки за курсову роботу, практику тощо);

5-бальна національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС з екзаменаційних дисциплін, курсових робіт, практик, що завершуються диференційованим заліком;

2-рівнева національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС із залікових дисциплін.

Переведення оцінок із кожного предмета чи іншого виду роботи зі 100-бальної шкали ЄКТС в національні: 5-бальну (4-рівневу) і 2-рівневу шкалу здійснюється за таблицею 1.

Таблиця 1

Таблиця переведення 100-бальної шкали ЄКТС у національну шкалу

100-бальна оцінка в ЄКТС	Оцінка ЄКТС літерна	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	Fx	незадовільно	не зараховано
0-34	F		

Результати складання семестрового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою Університету і переводяться у 5-бальну (4-рівневу) і 2-рівневу шкалу.

3. ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

3.1. Принцип модульності визначається тим, що структурними компонентами змісту навчальної дисципліни чи іншого виду навчальної діяльності є модулі –логічно завершені частини навчального матеріалу, рівень засвоєння яких визначається модульним контролем (МК).

3.2. Принцип диференційованого підходу застосовується для забезпечення об'єктивності оцінювання успішності здобувачів вищої освіти з окремих модулів чи навчальних дисциплін з урахуванням 4 рівнів засвоєння навчального матеріалу (0 рівень, 1 рівень – репродуктивний, 2 рівень – репродуктивно-творчий, 3 рівень – креативний) та у зв'язку з необхідністю переведення 100-бальної шкали ЄКТС у національну 5-бальну шкалу.

100-бальна шкала ЄКТС відповідає чотирьом рівням засвоєння навчального матеріалу і передбачає розроблення критеріїв і засобів контролю (тестів, контрольних робіт, усного оцінювання) трьох рівнів складності.

Диференційоване семестрове оцінювання ґрунтується на поєднанні

репродуктивної і творчої діяльності:

- нульовий рівень (оцінка 0-59, «незадовільно»),
- низький – репродуктивний рівень (оцінка 60-74, «задовільно»),
- достатній – репродуктивний рівень з елементами творчого характеру (оцінка 75-89, «добре»),
- високий – творчий рівень (оцінка 90-100, «відмінно»).

Диференційованому підходу повинні відповідати адекватні методи контролю: низький рівень – застосовуються стандартизовані тести на впізнавання (вибір) правильної відповіді із кількох запропонованих;

достатній рівень – застосовуються тести складнішої конструкції або проводяться письмові контрольні роботи, які вимагають не тільки відтворення засвоєної інформації, а й застосування набутих знань у розв’язанні типових завдань за відомими правилами;

високий рівень – застосовуються комплексні завдання проєктного (пошуково-дослідницького), задачного типу у поєднанні з діалогом здобувача вищої освіти і викладача, під час яких виявляються компетенції високого порядку, здатність здобувача вищої освіти застосувати набуті знання у нестандартних ситуаціях, обґрунтувати і захистити свої ідеї.

3.3. Принцип ранжування (рейтингування) – ґрунтується на створенні рейтингу здобувачів вищої освіти за результатами оцінювання їх успішності шляхом накопичення балів упродовж семестру за результатами поточного та семестрового контролів, що сприяє мотивації активної самостійної роботи здобувачів вищої освіти протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між здобувачами вищої освіти в навчанні.

Для здобувачів вищої освіти, що навчаються за державним замовленням на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти, формується окремий рейтинг успішності на підставі об’єктивних та прозорих характеристик, прямих вимірів навчальних досягнень з кожної навчальної дисципліни за відповідними курсом та спеціальністю. Університет у межах коштів, передбачених для виплати стипендій, призначає академічні стипендії здобувачам вищої освіти згідно з цим рейтингом. Положення про формування рейтингу осіб, що навчаються за кошти державного (місцевого) бюджету.

Здобувачі вищої освіти з найвищим рейтингом успішності можуть бути нагороджені похвальними грамотами, грантами, преміями та іменними стипендіями, іншими видами морального та матеріального заохочення.

3.4. Принцип толерантності та відкритості. Європейські стандарти забезпечення якості передбачають завчасне ознайомлення здобувачів вищої освіти із критеріями, нормами, термінами планового оцінювання. Викладач зобов’язаний довести до відома здобувачів вищої освіти цю інформацію на першому занятті з навчальної дисципліни, а також проінформувати її наявність у силабусах, розміщених в рубриці «Навчання» на офіційному сайті Університету.

Під час оцінювання результатів навчання повинні переважати методи, які дозволяють максимально уникати суб’єктивного впливу викладача на об’єктивність оцінки (комп’ютерне тестування, письмові контрольні роботи, есе тощо).

Процедура оцінювання повинна відображати специфіку навчального предмета та майбутньої професійної діяльності, зокрема щодо комунікативної та методичної компетентностей, які передбачають ведення здобувачем вищої освіти усного діалогу, вміння спілкуватися й впливати на інших людей, обґрунтовувати й відстоювати власну думку тощо. У таких випадках викладач має дотримуватись етики педагогічного спілкування, толерантності й доброзичливості, чітко аргументувати оцінки.

4. ПРОЦЕДУРА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

4.1. Оцінка залікової дисципліни формується на основі балів, отриманих здобувачем на практичних, лабораторних, семінарських заняттях за окремі теми, ІНДЗ і не передбачає модульних та підсумкового контролів (таблиця 2). Підсумкова оцінка «зараховано» (60 балів і більше), «не зараховано» (менше 60 балів) з відповідною кількістю балів виставляється на останньому занятті.

Якщо залікова навчальна дисципліна складається лише з лекційних занять, семестровий контроль здійснюється на основі комп'ютерного тестування, письмових контрольних робіт, виконання індивідуальних творчих завдань, проєктів тощо.

Поточне і модульне оцінювання						Екзамен	Підсумкова оцінка	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					ІНДЗ
Оцінка МК – 30			Оцінка МК – 30					
T1	T 2	T3	T4	T5	T6	10	30	100
10	10	10	10	10	10			

Таблиця 4

Приклад орієнтовного розподілу балів за наявності МКР із навчальної дисципліни з формою контролю «екзамен»

Поточне і модульне оцінювання										Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Оцінка МК – 30					Оцінка МК – 30						
T1	T 2	T3	T4	МКР1	T5	T 6	T7	T8	МКР2	40	100
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

Модульний контроль стосується також оцінювання модуля науково-дослідної роботи (НДР) – бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукові публікації тощо. Оцінка за НДР за питомою вагою в сумарній підсумковій оцінці (кількістю балів ЄКТС) прирівнюється до семестрового екзамену. Якщо здобувач вищої освіти активно займався НДР із предмету, до його модульних оцінок додаються бали за НДР і він за рахунок цього може підвищити загальну рейтингову оцінку.

Модульне оцінювання НДР здобувача вищої освіти регламентується [Положення про врахування науково-дослідної роботи студента у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.](#)

До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється відпрацювання окремих елементів модуля (тем, видів робіт) з метою отримання позитивних поточних оцінок. Для цього викладач повинен створити необхідні умови, в тому числі провести індивідуальні консультативні заняття в позааудиторний час.

4.2.2. Підсумковий контроль (семестровий екзамен) передбачає ґрунтовну перевірку підготовленості здобувача вищої освіти з навчального предмета. Рекомендується встановити від 30 до 40 балів на оцінювання результатів семестрового екзамену.

Граничні терміни підсумкового контролю в ТНПУ регламентує наказ ректора з урахуванням навчальних планів спеціальностей. Графік семестрового контролю затверджується першим проректором і відображається на «Інформаційному порталі»

Результати підсумкового контролю вносяться у заліково-екзаменаційну відомість, електронну мережу університету в день їх складання.

Викладач несе персональну відповідальність за систематичне, вчасне та достовірне заповнення журналу академічної групи, відомостей модульного контролю, заліково-екзаменаційних відомостей, індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти (залікової книжки), що підтверджує власним підписом.

4.3. Порядок зарахування кредитів, отриманих студентами, які навчаються за програмами академічної мобільності, регламентується [Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.](#)

4.4. Індивідуальні терміни заліково-екзаменаційної сесії.

4.4.1. Університет може встановлювати для здобувача індивідуальні терміни проведення підсумкового контролю за наявності об'єктивних для цього причин: хвороба, відрядження в Україні чи за кордоном для виконання завдань у форматі освітніх програм спеціальності (участь в олімпіадах, наукових конференціях, конкурсах, семінарах, спортивних змаганнях і тренуваннях, мистецьких виставках, концертах тощо), дуальна форма здобуття освіти, навчально-наукове стажування за кордоном тощо.

У цьому випадку здобувач вищої освіти пише заяву відповідного зразка у

деканаті або відділі докторантури і аспірантури та представляє підтверджувальні документи. На цій основі видається наказ ректора щодо встановлення індивідуальних термінів графіка підсумкового контролю.

4.4.2. Університет може продовжити для здобувача вищої освіти семестровий контроль, якщо він не зміг з'явитися на семестровий контроль згідно затвердженого графіка через поважну причину (хвороба або різного роду форс-мажорні обставини).

У цьому випадку здобувач до початку екзамену має попередити деканат або відділ докторантури і аспірантури про можливу відсутність та її причину. В заліково-екзаменаційній відомості викладач робить запис «не з'явився», а здобувач отримує право на продовження семестрового контролю. Для цього він має написати заяву відповідного зразка (з підтверджувальними документами), і на її основі видається наказ ректора про продовження терміну семестрового контролю, але не більш як місяць з дня припинення тимчасової непрацездатності.

Якщо до встановленого наказом ректора граничного терміну семестрові контролі не складено, такі види контролю вважаються академічною заборгованістю.

5. ЛІКВІДАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

Академічна заборгованість виникає за умови, якщо підсумкова оцінка навчальної дисципліни є меншою 60 балів ЄКТС.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється після закриття першої заліково-екзаменаційної відомості і занесення результатів з цієї відомості в комп'ютерну мережу університету.

Графік повторного складання екзаменів затверджується деканом факультету і оприлюднюється на «Інформаційному порталі» університету, дошці оголошень факультету.

Ліквідація академічної заборгованості з навчальної дисципліни здійснюється шляхом повторного складання заліку, диференційованого заліку чи екзамену. Допускається повторне складання семестрового контролю не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

Кожна спроба повторного складання заліку чи екзамену фіксується документально в додатковій відомості.

У випадку, коли здобувач вищої освіти не може з'явитися на ліквідацію академічної заборгованості із поважної причини, він зобов'язаний попередити деканат або відділ докторантури і аспірантури про можливу відсутність та її причину. На основі його заяви та представленого документального підтвердження призначається нова дата повторного семестрового контролю.

У разі отримання незадовільної оцінки перед комісією здобувача вищої освіти відраховують з Університету.

Здобувач вищої освіти, відрахований за академічну заборгованість, має право на поновлення у наступному навчальному році за умови ліквідації академічної заборгованості (це право не поширюється на осіб, що навчаються на першому курсі).

6. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Форма атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра чи магістра, визначається

стандартом вищої освіти. У випадку відсутності стандарту вищої освіти форма атестації визначається освітньою програмою на основі рішення вченої ради ТНПУ.

Підготовка здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями вищої освіти завершується, як правило, підготовкою і захистом кваліфікаційної роботи. З окремих освітніх програм кваліфікаційна (бакалаврська) робота може бути замінена або доповнена кваліфікаційним іспитом.

Підготовка і захист кваліфікаційної роботи регламентується Положенням про кваліфікаційні роботи.

Зміст атестації визначається навчальним планом та змістом навчальних дисциплін обов'язкової складової ОП, опанованих здобувачем вищої освіти протягом всього періоду навчання за певним рівнем вищої освіти.

Для складання кваліфікаційного іспиту випускова кафедра формує та оприлюднює на початку завершального випускового семестру програму іспиту, що містить основні науково-теоретичні положення і практичні (фахово-орієнтовані) елементи фундаментальної та фахової підготовки.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань.

Порядок створення екзаменаційної комісії, її склад та функції, порядок і розклад роботи, форми звітності визначаються Положення про порядок створення на організацію роботи екзаменаційної комісії.

Університет на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти.

Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується університетом у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійною або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

В умовах, коли можливості фізичного відвідування приміщень університету здобувачами обмежені або відсутні, традиційні інструменти атестації не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини), у ТНПУ як правило, застосовується дистанційна форма атестації. Технології дистанційної атестації можуть бути використані також і з міркувань дидактично обґрунтованої доцільності застосування в освітньому процесі інноваційних технологій та необхідності забезпечення права на здобуття вищої освіти іноземними громадянами та громадянами України, які знаходяться в інших країнах чи мають вагомні перешкоди для традиційної атестації в Україні (служба в ЗСУ, виконання професійних обов'язків державної ваги тощо).

7. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

7.1. У випадку незгоди з виставленням оцінки поточного, модульного чи підсумкового контролю здобувач вищої освіти має право подати апеляцію на ім'я ректора університету. Апеляція подається в день виставлення оцінки поточного, модульного чи підсумкового контролю з обов'язковим повідомленням декана факультету.

7.2. У випадку надходження апеляції наказом ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Головою комісії призначається перший проректор, членами комісії – декан факультету та завідувач кафедри, що забезпечує викладання дисципліни. За необхідності до комісії для розгляду апеляції можуть бути залучені інші науково-педагогічні працівники, керівники підрозділів провідні фахівці університету або інших закладів вищої освіти.

7.3. Комісія розглядає апеляції здобувачів вищої освіти з приводу порушення критеріїв оцінювання, що могло негативно вплинути на виставлену викладачем оцінку поточного, модульного чи підсумкового контролю.

7.4. У випадку встановлення комісією ознак необ'єктивності оцінювання викладачем, комісія пропонує ректору університету скасувати відповідну оцінку поточного, модульного чи підсумкового контролю і провести повторне оцінювання здобувача вищої освіти у присутності представників комісії з розгляду апеляції.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти вступає в дію з моменту його затвердження ректором Університету і видачі відповідного наказу.

8.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться рішенням Вченої ради Університету.